

Suomalaisen kirjallisuuden seura
Julenius-arkisto
ARKMAN AB
Syventävää aineistoa

Nidottu kooste, ei erillisjakeluun. Sisältää luottamuksellisia ja salaisia osioita. Kopioita vain arkiston kanslian kautta, hallussapito vain arkiston asiamiehet, nähtävillä vain asiamiehen vastuulla.

Niteen haltija tällä allekirjoituksella _____
päivämäärällä _____ vastaanottaa kopion nro _____
luettuaan käyttöehdot (yllä). Luovutettavan niteen tarkisti
nimik. _____.

Huomautuksia:

Sisältö

AB01 Julenius-arkiston lyhyt historia

Taustaväriä ja ideoita siitä, kuinka ylluonnollinen kansanperinne ja sitä tutkiva säätiö ovat suhtautuneet yhteiskuntaan Suomen historian mittaan. Tästä voi poimia kiinnostavia yksityiskohtia pelissä kehiteltäväksi, tai pelaajat voivat tutustua taustaan esimerkiksi ensimmäisen pelikerran jälkeen omatoimisesti.

AB02 Sallittujen koodinimien luettelo

1950-luvulta periytyvä juliaanisen provostin koostama yhteenveto turvallisista kenttätutkijoiden maagisista identiteeteistä. Tämä on tuorein tällainen luettelo Julenius-arkistossa, lähinnä koska tarve koodinimille ja tietotaito onomastiikasta on pitkälti kadonnut organisaation piirissä.

AB03 Kuraattorin päiväkäskyjä

Uuden tutkimusretken alussa päätutkija esittelee primaarilähteen ja taustoittaa tutkimusmatkaa kertomalla sen taustalla olevista motivaatioista. Tämä valmis lista seikkailukoukuista voi auttaa rikastuttamaan tutkimusretken akateemista ja säätiö-poliittista taustaa.

AB04 Sekundaarilähteiden yleinen luettelo

*Tutkijat saavat uusia sekundaarilähteitä aina tutkimusretken alussa. Uuden lähteen voi valita tältä listalta. Suosittelisin jopa sellaista sääntöä, että valinta **täytyy** tehdä tältä listalta aina, paitsi jos lähde on seurausta aiemmista pelitapahtumista. Rajoitukset ruokkivat luovuutta ja sitä rataa.*

AB05 Lähteitä ja innoitusta

Kerron peliä inspiroineesta ja taustoittavasta kirjallisuudesta, johon voi tutustua jos aihe kiinnostaa pidemmälle. Myös muutama ehdotus rinnakkaislähteistä Korpimuseolle - mitä tehdä, jos tutkimusretki kohdistuu johonkin muualle kuin Ylä-Kainuuseen?

Ei julkistettava, ei kopioitava, julkisuuskaaren §4:n tarkoittama salainen asiakirja.

Julenius-arkiston lyhyt historia

Seuraavassa kerron teille tarinan siitä, kuinka Julenius-arkisto sai alkunsa. Olemme Julenius-arkiston palveluksessa toimivia perinnetutkijoita, joten tämä on työpaikkanamme toimivan säätien salainen historia.

Pelin maailmassa jotkin uskomustarinat saattavat olla totta. Noitien taidot oikeasti toimivat, ja piru rankaisee kurittomia seurakuntalaisia. Suomalaiset ovat tunteneet nämä ilmiöt jo kauan ennen historian alkua, mutta 1700-luvulle tultaessa asiasta on alettu kirjoittaa muistiinpanojakin. Kansanperinteen tutkimus alkoi innoituksenaan Ruotsin valtakunnan suurvalta-aseman korostaminen tuomalla esiin kotoperäistä kansankulttuuria.

Jo nämä varhaiset perinnetutkijat kohtasivat totuuden takametsien taikuudesta. Tämä oli heille suuri järkytys tiedemiehinä; elettiin valistusaatteen aikakautta, ja taikauskoa vastaan kamppailtiin kovasti kaikilla rintamilla. Sivistysmiehen oli mahdollonta kirjoittaa julkisesti ja totena niistä ensi käden kokemuksesta, joihin silloin tällöin törmättiin. Oli helpompaa käsitellä perinnetietoutta uskonnollisesta näkökulmasta.

Vuonna 1831 perustettiin Suomalaisen Kirjallisuuden Seura edistämään vasta Ruotsista erotetun suuruhtinaskunnan kansallista herätystä. Kiinnostus kansanrunoutta ja -perinnettä kohtaan oli kovassa nousussa, ja SKS oli ensimmäinen tilaisuus perinnetutkijoiden kohdata toisensa tasaveroisesti ja vaihtaa kokemuksia luottamuksellisesti. Moni vanhempi tutkija testamenttasi jo ensimmäisen vuosikymmenen mittaan henkilökohtaiset paperinsa seuralle, jonka saattoi luottaa varjelevan jäsentensä hyvää mainetta.

Tutkiessaan SKS:n varhaisimpia arkistoja tarkkasilmäinen havainnoija voi huomata, että yllättävän moni varhainen tutkija, kunnioitettu herrasmies, oli yksityisessä kirjeenvaihdossaan ja päiväkirjoissaan vahvasti perinneuskoinen. Tutkijat kamppailivat uskonkysymysten äärellä pohtien Kristuksen sovitustyötä suhteessa itse näkemiinsä ja kokemuksiinsa ilmiöihin. Vain harvoin mitään tästä tunnelmasta välittyi SKS:n ulkopuolelle.

Vuonna 1885 tämä SKS:n villin perinnetutkimuksen aikakausi koki äkkipysäyksen: paljastui, että viipurilainen perinnemies ja SKS:n pitkäaikainen jäsen, rovasti Karl Esaias Julenius, oli sekaantunut epämääräisissä oloissa karjalaisella maaseudulla tapahtuneeseen naisensurmaan. Tapauksen yksityiskohdat piilottelevat arkistojen kätköissä, mutta hiljainen yhteisymmärrys aikalaiskollegojen parissa oli, että Julenius oli pyrkinyt liittymään jonkinlaiseen noitakulttiin rakastajansa yllyttämänä. Selvää oli, että vain harva oli valmis puhumaan kuritushuonetuomiota vastaan olosuhteiden ollessa sellaiset kuin olivat .

Oleellista Juleniuksen tapauksessa oli sitä seurannut innoitus SKS:n perinnetutkijoiden riveissä uusien, tiukempien tutkimusperiaatteiden käyttöön soveltamisesta. Tavoitteena oli

lopettaa naiivi vapaa tiedonvaihto tutkijoiden välillä ja tukea perinnetutkijoiden ulkopuolista asennoitumista tutkimuskoh-teisiinsa; viime kädessä pyrkimyksenä oli estää Juleniusen ta-pauksen kaltaiset murheelliset sattumukset jatkossa.

SKS:n pyrkimys säädellä tutkimuksen toimintatapoja ja suun- tautumista kantoi hedelmää. Kuitenkin samaisesta syystä perin- netutkimuksen ja ennen kaikkea käytännön perinnemenetelmien (noituuden) asiantuntemus alkoi nopeasti heikentyä seuran tut- kijoiden riveissä. Uuden sukupolven tutkijat eivät juuri oppineet edeltäjiensä kokemuksista mitä valistusaatteen vastaisiin ja uskon- elämän kannalta kyseenalaisiin ilmiöihin tuli, vaan se vähä, mitä he oppivat, tuli sattumalta tai yksityisen tutkimuksen seurauksena.

Isänmaan itsenäistyttyä tilanne tiedostettiin SKS:n hallitukses- sa ja jonkinlaisen tasapainon saavuttamiseksi tehtiin vihdoiin vuon- na 1932 sinänsä vähäiseltä vaikuttanut päätös erillisarkiston perus- tamisesta perinnetutkijoiden jälkeenjääneille papereille ja muulle seuralle testamentatulle tutkimuspääomalle. Tämän niin kutsutun ”Julenius-arkiston” todellinen tarkoitus oli organisoida työryhmä lajittelemaan edelliseltä vuosisadalta periytyvää tietämystä todel- lisista, yliluonnollisista perinneilmiöistä. Arkiston ensimmäinen ku- raattori Matthias Halme piti tavoitteenaan ei ainoastaan järjestää ja systematisoida olemassa olevaa tietoa vaan myös todentaa sen paikkansapitävyys uuden tutkimuksen keinoin.

Julenius-arkiston ensimmäinen sukupolvi pääsi pitkälle perin- nemenetelmien ja henkimaailman ymmärtämisessä eli ”hengel- lisessä tutkimusmatkassa”, kuten Halme sitä luonnehti. Ensim- mäisellä sukupolvella oli periaatteellinen ymmärrys haltijoiden ja luonnonväkien olemuksesta ja luokittelusta, loitsulaulusta, kirkol-

lisesta metodologiasta. Jonkin verran psykologisia malleja muodostettiin selittämään perinneilmiöitä psykiatrisesta, mutta myös samanistisesta näkökulmasta. Ne tutkijat, jotka henkilökohtaisesti syleilivät perinneuskoa, ymmärsivät pääosin pitää suunsa kiinni.

Joskus 1940-luvun lopulla alkoi ”Suuri Hiljaisuus”: perinneilmiöiden esiintyminen ympäri Suomen lakkasi kuin seinään tuntemattomista syistä. Paitsi että niin tonttuhavainnot kuin noituusepäilytkin loppuivat kansan parissa, myös tutkijoiden omat samanistiset menetelmät heikkenivät likemmäs hyödyttömyyttä. Syytä Suurelle Hiljaisuudelle ei tiedetä; on arvailtu sähkövalojen yleistymisen, kaupungistuminen tai elin- ja koulutustason kasvun tehneen jotakin selittämätöntä myös maahisille, trulleille ja venyville miehille.

Suuren Hiljaisuuden aikana SKS:n Julenius-arkisto on pölyynnyt; sen merkitys SKS:n toiminnalle on enää akateeminen. Alun alkaenkaan arkiston tärkeimmät toimet kansallisen turvallisuuden palveluksessa eivät olleet SKS:n hoitotoimikunnan tiedossa. 1950-luvun loppuun mennessä juliaanit saivat totuttautua vetäytymään peitetarinansa suojiin ja selviytymään rahoituksella, jonka Julenius-arkiston toimi testamentattujen papereiden lajittelussa oikeutti. Moni jätti arkiston, kun kävi selväksi, etteivät haltijat enää palaisi. Jotkut lähtivät ulkomaille ja yrittivät löytää kadonneen maailmansa Kaukoidästä tai eteläiseltä pallonpuoliskolta. Toiset keskittyivät arkiston toimintaan ja syvään tutkimukseen vakuuttuneina, siitä että selitys Hiljaisuudelle olisi jossain sadoista laatikoista täynnä 1800-luvulta periytyviä papereita.

Viimeisten 60 vuoden mittaan Julenius-arkisto on kutistunut muutaman vanhan tutkijan ja vaihtuvien nuorten avustajien organisaatioksi, joka houkuttaa lähinnä kunnianhimottomia

ja romantikkoja. Arkiston julkinen tehtävä on SKS:n tutkijoiden jälkeenjääneiden papereiden järjesteleminen ja bibliografisen tiedon tuottaminen oikeiden tutkijoiden käyttöön. Epävirallinen tehtävä, siinä määrin kuin yksittäiset tutkijat siitä välittävät, on ymmärtää kansallisromantiikan ajan ”perinneilmiöitä”; seuralla on arkistoissaan satoja laatikollisia päiväkirjoja, muistiinpanoja, valokuvia ja muuta aineistoa ajalta, jolloin kymmenet järkevät miehet olivat yksimielisiä perinteen vakavuudesta kansalliselle kohtalolle. Eläviä todisteita ei toisaalta ole lainkaan, ja jokainen tutkija päättää itse, kuinka suhtautuu kuolleiden miesten ääniin – joidenkin mielestä Julenius-arkiston kronikoima ”perinnetiede” on uskonto, toiset arvelevat varhaisten perinnetutkijoiden liioitelleen kokemuksiin toisilleen vuoroin kasvavien valheidin sarjana. Jotkut harvat uskovat, että totuus on tuolla ulkona.

SKS:n vanha tapa nimittää provosteja akkreditoimaan perinnetutkimusta yliluonnolliseen sekaantumisen hillitsemiseksi loppui jo 1960-luvulla. Nykyään kuka hyvänsä villi tutkija saa käsiinsä tutkimusaineistoja tai voi kiertää ympäri maata irtolaisuussyytöksistä välittämättä; yliluonnolliset uskomuksethan eivät ole enää vaarallisia. Tämä selittää senkin, kuinka Satumäärin Myllyniemi on päässyt näin pitkälle työssään kiinnittämättä kenenkään huomiota kokoamaansa teokseen.

Δ

Vapaasti nähtävä, viitattava, ei kopioitava.

Sallittujen koodinimien luettelo

Julenius-arkiston tutkijat ovat käyttäneet kenttätyössään erityisiä henkilökohtaisia, esikristillisiä koodinimiä arkiston perustamisesta lähtien. Arkistossa sanotaan, että tapa on peräisin ensimmäisen kuraattori Halmeen tutkimustapaohjeesta, jonka tämä olisi koostanut tutkittuaan sittemmin Julenius-arkiston ytimeksi siirrettyjä 1800-luvun tutkijoiden kenttätyömatkoilta kertyneitä muistiinpanoja. Tässä Halmeen tutkimustapaohjeessa on erinäisiä muitakin outoja yksityiskohtia, mikä lienee ollut syynä sen päivittämiseen ja sittemmin poistamiseen käytöstä Halmeen poismentyä. Koodinimitapa, tai ”intiaaninimet”, kuten tutkijat niitä kutsuvat, on kuitenkin säilynyt käytössä; ainakin vielä arkiston ”vanha kaarti” ajalta ennen Suurta Hiljaisuutta tuntui uskovan, että koodinimet suojaavat kantajiaan tietyn sorttisilta taikakeinoilta.

Halmeen tutkimustapaohje neuvoo hyväksyttämään uudet koodinimet provostilla (kenttätyöhön koulutetulla perinnemenetelmäasiantuntijalla), mutta käytännössä uudet tutkijat ovat yksinkertaisesti valinneet nimen ”sallittujen nimien listalta”, jonka ensimmäinen versio periytyy jo 1930-luvun puolivälistä.

Luettelon miesvoittoisuudesta on valitettu, mutta koska arkisto ei ole nimittänyt provosteja sitten aivan 1950-luvun alun, listaa ei pystytä virallisesti päivittämään. Sinänsä ainoa taho, joka välittänee väärästä koodinimestä (tai koodinimen vaihtamisesta

tai sen unohtamisesta), on arkiston kanslia, jonka arkistointijärjestelmä varmaan nojaa koodinimikäytäntöön aina, kunnes se viimein tietokoneistetaan joskus hamassa tulevaisuudessa.

Sallittujen koodinimien listan viimeisin versio 1950-luvulta näyttää tältä:

Aamu	Ahti	Aikamieli	Ampuja
Arijoutsu	Arpia	Himottu	Hirvi
Hopea	Ihalempi	Ikitiera	Ikäheimo
Ilma	Ilta	Joutsimies	Jurva
Kainu	Kalamies	Kaleva	Kauko
Kokko	Kontio	Kotarikko	
Kultamies	Kuutamo	Kylli	Lalli
Leino	Lempo/mikki	Meripäivä	Miekka
Mielipäivä	Osma	Otava	Paaso
Puukko	Päivälapsi	Päivö	Rautia
Repo	Sarijoutsu	Sotijalo	Susi
Talvi	Tammi	Tapatora/vaino	Tiera
Tietävä	Toivelempi	Toivottu	Turso
Unto/amo	Utujoutsu	Valta/ri	Vartija
Vasara	Venemies	Vihavaino	Väinä
Äijö			

Myös sallituista koodinimistä yhdisteltyt, erotetut ja liittein tai johdoksien muodostetut nimet ovat sallittuja. Esimerkiksi "Aamususi", "Vartiatar", "Kulta", "Kalevainen".

Δ

Ei julkistettava, ei kopioitava, julkisuuskaaren §4:n tarkoittama salainen asiakirja.

Kuraattorin päiväkäskeyä

Juleniusta pelattaessa päätutkija aloittaa varsinaisen pelin lukemalla ryhmälle tutkimusretken primaarilähteen eli tarinan, jota ryhmä on menossa tutkimaan. Päätutkijalla on tässä välissä myös tilaisuus ryydittää kertomusta taustoittamalla retken motivaatiota: miksi juuri tämä kertomus ja juuri nyt? On päätutkijan omassa harkinnassa, millainen tämä kehyskertomus on, mutta Julenius-arkiston arkea valottavat, aiempiin retkiin viittaavat avaukset voivat olla hauskoja, samoin kuin sellaiset, jotka pohjustavat matkavaiheen keskusteluja.

Seuraavassa muutama esimerkki kehyskertomuksista, joita päätutkija voi käyttää tutkimusretkensä pohjustuksessa. Sopiva kehystys kannattaa tietenkin valita sen mukaan, millainen matkan kohde ja siihen liittyvä tarina ovat.

Julenius-arkistolla ei ole ollut enää vuosikymmeniin kenttätyöryhmää, mutta nyt arkiston kuraattori on meille rivitutkijoille tuntemattomista syistä päättänyt sellaisen jälleen perustaa. Tämä käsillä oleva tutkimuskohde on tilaisuus hioa toimintatapojamme ja harjoitella kenttäantropologiaa.

Tämän tarinan uskotaan olevan tavanomaista haihattelua ilman mitään sen suurempaa perustaa, mutta mokasimme kaikki niin pahanpäiväisesti SKS:n vuosikirjan toimitustöissä, että meidän on parempi pysytellä nyt pari viikkoa poissa Helsingistä.

Oma erikoisalani perinnetutkijana ovat novgorodilaiset tuohikirjeet varhaiskeskiajalta, ja niinpä yllätykseni olikin suuri, kun tunnistin tämän Korpimuseosta löytyneen tarinan myös omista aineistoistani. Puhuin kuraattorin valtuuttamaan tämän tutkimusmatkan ihan oman uteliaisuuteni tyydyttämiseksi.

Rajavartiolaitoksen eksentrisen eversti Hallamaa on pyytänyt Julenius-arkistolta virka-apua tämän asian selvittämisessä. Ovat kovin vähäsanaisia syistä, mutta olen siinä käsityksessä, että asia liittyy itärajan yli tuleviin laittomiin maahantulijoihin. Tapaamme paikan päällä rajavartiolaitoksen lähettämän yhdyshenkilön, joka selittää tarkemmin.

Viime kerralla Kainuussa ollessani omituinen paikallinen minkkitarhuri varoitti minua ”täydestä toukokuusta” selittämättä kuitenkaan tarkemmin, mitä hän sillä tarkoitti. Nyt Kajaanin takamailla on tapahtunut salaperäisiä kuolemantapauksia – yllätys yllätys toukokuussa – ja en saa rauhaa ennen kuin selvitan, onko tämä höperö erakko murhaaja.

Satumaarit Myllyniemen Korpimuseon tarinat on järjestelty ja kerrottu tavalla, joka viittaa hänen olevan jossain tekemisissä *Kagaalin*, vanhan suomenmielisen salaseuran kanssa. Tämä käsillä oleva tarina on avain, ja meidän on löydettävä käsiimme tässä kuvatut henkilöt.

Kuten esimerkeistä näkee, hyvä kehyskertomus asettaa mieltävaltaisesti kirjasta valitsemasi perinnetarinan uuteen valoon: Julenius-arkiston tutkijat lähestyvä tarinaa arkirutiinina, murhatutkimuksena, agenttiseikkailuna, akateemisesta uteliaisuudesta, osana uskonnollismytologista sankarimatkaa tai ihan vain ystävydestä sellaista toveria kohtaan, joka ei osaa pysyä poissa Kainuusta.

Δ

Ei julkistettava, ei kopioitava, julkisuuskaaren §4:n tarkoittama salainen asiakirja.

Sekundaarilähteiden yleinen luettelo

Niin kutsutut ”sekundaarilähteet” ovat mitä tahansa taustatietoa, johon Julenius-arkiston tutkijat vetoavat tutkimusretken aikana, mutta joka ei ole osa päätutkijan retken alussa lukemaa primaarilähdettä. Merkittävä osa pelin haasteesta koskee sitä, että pelaaja tietää, minkä tyyppisiin lähteisiin hänen hahmonsansa on perehtynyt ennen matkaa, mutta se, mitä hän on näistä lähteistä oppinut, on puolestaan pelaajan lennosta kehittelemää, muiden pelaajien tarinointiin sopivaa kerrontaa.

Kullakin uudella tutkijalla on ensimmäiselle retkelleen lähtiessään kolme sekundaarilähdettä, jotka kuvastavat hahmon arkkityypille omaleimaisimpia tiedonhakumenetelmiä. Koska sekundaarilähteet ovat kuitenkin kertakäyttöisiä, tutkijat joutuvat joka retken alussa lähteistämään itsensä uudestaan. Tutkijat saavat uusia sekundaarilähteitä edellisen tutkimusretken lopussa sovitusta taustatutkimuksesta; nämä lähteet pelaaja saa itse muotoilla niin kuin parhaaksi näkee, mutta kuitenkin päätutkijan määräämän tutkimustehtävän rajoissa. Lisäksi jokainen vanha tutkija saa retken aluksi yhden uuden lähteen, jonka pelaaja valitsee vapaasti. Pelaaja voi siis itse päättää, millaisia asioita tutkija opiskelee, tutkii ja selvittää tutkimusretkien välillä.

Oivallan tietenkin, että useimmille pelaajille uskottava akateeminen läpänheitto kansanperinnetutkimuksen lähteistä ihan

kylmiltään voi olla haastavaa, minkä vuoksi seuraava valmiiden lähteiden luettelo; listaan siinä kaiken maailman kiinnostavan oloisia lähteitä maan ja taivaan väliltä, siinä hengessä että mitä tässä ei näistä lähteistä sanota, sen odotan pelaajien lisäävän omasta päästään.

Mielenkiintoinen tapa käyttää luetteloa on korvata ne retken alussa saatavat ”vapaat” sekundaarilähteet vapailla valinnoilla tältä yleiseltä listalta. Tämä auttaa pelaajia yhtenäisemmän fiktion luomisessa ja rajoittaa mielikuvitusta kiinnostavalla tavalla, kun pelaajan ei tarvitse eikä hän saa vetää lähteitä hahustaan. Saman lähteen voi valita useita kertoja uusille retkille, tai eri tutkijat voivat valita saman lähteen ja korostaa kyseisen korpuksen eri puolia. Pelaajat jatkokehittävät ideoita vapaasti sekoittaen totta ja tarua oman makunsa mukaan.

Sekundaarilähteiden listaan voi normaalisti tehdä muutoksia ja lisäyksiä vain arkiston kuraattori tai sertifioitu provosti, tai päätutkija voi lisätä uuden lähteen tutkimusretken loppuksi, jos retki tuotti tällaisen pysyväisluontoisen lähteen. (Esimerkiksi tutkijoiden tapaama sivuhahmo, tai joku taustatutkimuksen tälle retkelle tuottama lähde, joka tuntuu riittävän jännältä uusiokäytettäväksi.)

Itse **Julenius-arkisto** on julkisesti SKS:n erikoisarkisto, joka ottaa vastaan ja lajittelee SKS:lle testamentattuja yksityisiä jäämistöjä ja jälkeenjääneitä papereita. Arkisto on kaukana SKS:n suurimmista osastoista ja käsittää alle sata hyllymetriä voittopuolisesti kirjallista aineistoa. Ylivoimainen valtaosa aineistosta on ”arkistoimatonta” ainesta, jota säilytetään luovuttajan nimellä ja syntymäajalla merkityissä pahvilaatikoissa. Kaikki näistä laatikoista tutkimustyön edetessä poistettava materiaali lajitellaan arkiston ”valmiiseen” osaan, paitsi miltä osin kuraattori päättää ”hävittää” kaikkein arkaluontoisimmat asiakirjat virallisen arkistotyön ulottumattomiin. Edes arkiston valmis osa

ei ole vapaassa julkisessa tutkimuskäytössä yksityisyydensuojaan liittyvistä syistä; Julenius-arkistohan koostuu pääosin edesmenneiden perinnetutkijoiden luottamuksellisista papereista. Arkiston ulkopuoliset tutkijat käyttävät Julenius-arkistoa lähettämällä arkistoon aineistopyyntöjä, joihin vastataan useimmiten ripeästi ja virheettömästi.

Kansallisarkisto säilyttää viranomaisten yli 40 vuotta vanhat asiakirjat joko Helsingin pääarkistossa tai yhdessä maakunta-arkistoista. Näistä arkistoista tutkija voi löytää esimerkiksi vanhat kirkonkirjat ja poliisin, rajavartiolaitoksen, verottajan ja muiden viranomaisten tuottamaa dokumentaatiota. Ylä-Kainuu kuuluu Oulun maakunta-arkiston alueeseen.

Opettaja ja valokuvaaja **Samuli Paulaharju** (s. 1875) teki 1900-luvun alussa ratkaisevaa perinneyötä, jonka merkitys oli osaltaan ratkaiseva Julenius-arkiston perustamiselle. Erityisesti juliaaneja kiinnostaa tutkimusmateriaali hänen suurelta vuoden 1915 perinnekeraäysmatkaltaan Kainuun takametsiin. SKS:n arkistojen julkisten tulosten lisäksi Julenius-arkisto käsittää Paulaharjun alkuperäiset, korjaamattomat muistiinpanot. *Paulaharju-hakemisto* on SKS:n erikoiskortisto Paulaharjun monimuotoisen keräystyön järjestämiseksi.

Kirkon asiakirjahallinto ja erityisesti **kirkkohallituksen arkisto** ovat vastuussa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon runsaasta historiallisesta arkistomateriaalista. Osa arkistoista on hajautettu eri puolille Suomea yliopistojen ja Kansallisarkiston hoitoon. Arkistot sisältävät kirkon sisäisen päätöksenteon dokumentaatiota ja yksittäisten seurakuntien tuottamaa paperia.

SKS:n kansanrunousarkisto perustettiin vihdoinkin vuonna 1934 käsittelemään 1800-luvun alusta asti karttunutta valtavaa perinnekeräystä. Tämä yli 30 000 luovuttajaa käsittävä kokoelma on juliaanien tärkein lähde itse Julenius-arkiston ohella. Julenius-arkiston oma arkistointijärjestelmä järjestettiin alusta alkaen seuraamaan SKS:n pääarkiston hakemistoja, niin että kansanrunousarkistosta Julenius-arkistoon alkuvaiheessa siirretyt aineistot löytyvät yleensä suoraan samoilla hyllytystiedoilla Julenius-arkistosta.

Pub Rapala on puolimatassa Puolangalta Suomussalmelle, Kyröntien ja Puolangantien risteyksessä. Pubi tapasi olla kestikievari ja postiasema ennen postilaitosuudistusta 1900-luvun alussa. Nykyään Rapala on keskellä erämaata, mutta tuntuu hämmäntävästi säilyttävän asiakaskuntansa, joka koostuu metsästäjistä, kiertokauppiaista ja ylipäätään kaikista pitkän tien taivaltaajista.

Dzyanin kirja on muinaistiibetiläinen runoelma ihmiskunnan varhaisimmasta menneisyydestä. SKS:n kappale tätä harvinaista teosta on päätynyt Julenius-arkistoon alun perin sattumalta: Suomen Teosofinen Seura meni vararikoon arkiston perustamista seuraavana vuonna 1933, missä yhteydessä emerituspuheenjohtaja Pekka Ervast luovutti hallussaan olleet seuran paperit kuraattoriksi nousseelle tuttavalleen Matti Halmeelle.

Eversti Hallamaa on Kainuun rajavartioston päällikkö. Hän on harvoja suomalaisia viranomaisia, jotka ovat valmiita kuuntelemaan Julenius-arkistoa, jos se antaa hänelle tilaisuuden, mutta Hallamaan mahdollisuuksilla toimia vaarantamatta asemaansa on rajansa. Motivaatioistaan Hallamaa ei puhu; se, mitä hän oppi poikaiässä metsänalaisesta, jää hänen salaisuudekseen, vaikka tieto ajaakin häntä joka päivä.

Kirkollisen kansanperinteen arkisto on vuodesta 1964 asti parinkymmenen vuoden mittaan koottu uskonnollisen perinteen kokoelma. Tutkimustyön alullepanijoita olivat Helsingin yliopiston kirkkohistorian laitos ja evankelis-luterilainen kirkko, mutta vuonna 2005 kokoelma siirrettiin SKS:n kansanrunousarkistoon.

Komisario Simo Ilmoniemi Kainuun poliisista on joviaali mies, joka tuntee partiopäiviltään Ylä-Kainuun seudut hyvin. Komisario on herkkä puhumaan ohi suunsa, jos hänet yhyttää virka-ajan ulkopuolella.

Heikki Meriläinen (s. 1847) oli maaväestön edustajana liki ainutkertainen SKS:n stipendiaattien joukossa. Tämän vaimonsa opastuksella kirjoittamaan oppineen maanviljelijän perinnetyö keskittyi taikoihin ja loitsuihin. Kokoelma on hajautettu SKS:n arkistoihin.

Ranskalainen perinnetutkija **Louis Mucel** kerää havaintoja ”pienestä väestä” eli haltijoista koko Euroopan laajuudelta ja on siksi mielellään kirjeenvaihdossa alan tutkijoiden kanssa. Mucelin oma tutkimushanke on yliuonnollisen kokemuksen inspiroima, vaikei hän tiedäkään Julenius-arkiston salaisuuksista.

Joensuun perinnearkisto on SKS:n hallinnoima kansanperinnearkisto Joensuun maakunta-arkiston yhteydessä. Vuonna 1981 perustettu arkisto keskityy erityisesti itäsuomalaiseen muistitietoon ja kansanperinteeseen. Helsingiläiset juliaanit unohtavat usein koko arkiston olemassaolon.

Etsivä keskuspoliisi (EK) oli vuoteen 1938 saakka Suomen valtiollinen salainen poliisi, nykyisen Supon edeltäjä. Julenius-arkiston tutkijoilla oli päällikkö Esko Riekin aikana mahdollisuus pätevyitä myös EK:n tutkintaosaston etsiviksi miltei ilmoitusasiana; Rieki uskoi arkiston työn tärkeäksi edessä hämmöttävälle konfliktille Neuvostoliiton kanssa ja halusi varmistaa, ettei juliaanisilta tutkimuksilta jäisi uupumaan virallista auktoriteettia. EK:n jatkuva vallan väärinkäyttö johti järjestön lakkauttamiseen ja uuden valtiollisen poliisin perustamiseen vuonna 1938. EK:n mittavat arkistot olivat tuolloin yli puoli vuotta SKS:n hoidossa ennen niiden siirtämistä Valpolle; Julenius-arkiston kuraattori Halme suojeli ystävänsä Riekiä näiden kuukausien aikana siirtämällä tiettyjä kansioita Julenius-arkiston suojiin.

Von Unaussprechlichen Kulten on saksalaisen runoilijafilosofi F. W. von Junztin 1840-luvun vaihteesta periytyvä lavea kansanperinnetutkielma Pomerin maaseudun ja balttilaisen alueen sitkeiksi osoittautuneista pakanallisista tavoista. Kirja on päätynyt Julenius-arkistoon osana 1930-luvun lopun kulttuurivaihtoa saksalaisen ariosofisen opintoseura *Ahnenerben* kanssa.

Venäjän suurlähetystön kulttuuriattasea **Zamir Kapitsa** on entinen kulttuuri-toimittaja ja neuvosto-aikaan kielletyn Samizdat-omakustannekirjallisuuden levittäjä. Hän on ollut jo vuosia kiinnostunut SKS:n toiminnasta ja arkistoista ja viettää niiden parissa paljon aikaa. Kapitsa on suorastaan innokas auttamaan tutkijoita, jotka tarvitsevat apua venäläisten lähteiden tai kontaktien kanssa.

SKS:n laaja ja yleinen kansanrunousarkisto lajittelee perinneaineistoa ensisijaisesti perinnelajeittain. Kullakin perinnelajilla on oma kortistonsa, mikä auttaa tutkijoita löytämään etsimänsä. Perinnelajeja tässä mielessä ovat esimerkiksi arvoitukset, eläinperinne, historialliset tarinat, itkuvirret, kalendaariperinne, kalevalamittainen runous, kansanlaulut, kansanlääkintä, kansanusko, kaskut, lastenpelotukset, legendat, leikit, luonnonänten jäljittelyt, sadut, sananparret, synty tarinat, tanssit ja uskomustarinat. Julenius-arkisto ylläpitää lisäksi omaa kansanrunousarkiston rinnakkaiskortistoaan kahdesta perinnelajista, perinnemenetelmistä ja uskomusolennoista. Nämä kaksi kortistoa luetteloiivat lähes kattavasti kansanrunousarkiston loitsu- ja rituaalitaikuutta sekä yliluonnollisia olentoja sivuavat osat. Joidenkin arkistokorttien kulmaan piirretyt tähdet ja ristit kertovat juliaaneille yhden asian: jotkin arkiston perinne kertomukset eivät pidä paikkaansa.

Julenius-arkiston vanhan tutkimustapaohjeen liitteessä luetteloidaan arkiston ulkopuolisia suositeltavia konsulttilähteitä, joiden joukossa pistää silmään ”eksoottisten kamppailutekniikoiden ja puukonkäytön” asiantuntija, hankasalmelainen **Kaarlo Valkonen**. Tämä Valkonen on jo aikaa edesmennyt, mutta pojanpoika (myös nimeltään Kaarlo) opettaa edelleen sukunsa taistelutekniikkaa nimen ”Kaspin” alla.

Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan hävityslistalla oleviin vanhoihin arkistoihin on päätyneet kadonnutta dokumentaatiota Kainuuseen 1800-luvun lopulla suuntautuneilta tutkimusretkiltä; kyseessä ovat olleet lähinnä useiden ylioppilaiden osakuntayhteistyönä järjestämät, kansallisromanttisen tunteen elähdyttämät maakuntaretket, joihin on liittynyt myös hajanaista kansanperinnettä.

Anne Gylden on kansainvälisen uraaninjalostusyrietyksen Camecon geologi, joka on Suomessa konsulttoimassa Talvivaaran kaivosta Sotkamossa. Hän tietää, että Camecolla on myös tutkimusryhmä Ylä-Kainuussa. Hän ei tiedä, mitä metsien alta voi löytää.

Tekla Bergroth on entinen Julenius-arkiston osastosihteeri, joka toimi arkistossa lähes 50 vuotta ennen jättäytymistään eläkkeelle 2000-luvun vaihteessa. Tekla tuntee arkiston historian ja hiljaisuuden ajan tutkijapolven paremmin kuin kukaan muu elävä juliaani. Hän myös kehitti arkiston nykyisen järjestyksen ja sen hallintaan käytettävät kortistot ja luettelot.

Yleisesti saatavilla oleva **Malleus Maleficarum** on vuonna 1486 julkaistu saksalainen ideologinen käsikirja noituuden torjuntaan ja noidanmetsästyksen. Se nojaa vahvasti kristilliseen teologiseen kontekstiin ja käsittelee hyvin yksityiskohtaisesti keskieurooppalaista noitavainotraditiota sen sisäpuolelta.

Anders Kovero (s. 1915) oli Julenius-arkiston provosti ja harjoittava animisti arkiston suurina vuosina 1930-luvun lopulta 1950-luvun vaihteeseen. Kovero jätti arkiston palveluksen turhaututtuaan pian Suuren Hiljaisuuden ensimmäisinä vuosina ”sieluttomaan”, kuraattori Halmeen jälkeiseen arkistoon. Kovero lähti maasta ja vietti loppuikänsä etsien henkistä elämäntapaa Kaukoidässä. Koveron runsas ja säännöllinen kirjeenvaihto 1950–70-luvuilta on Julenius-arkiston hallussa, samoin kuin hänen tutkimusraporttinsa ja uni-päiväkirjansa varhemmilta vuosilta.

Hyrnsalmen nimismiehen ja satunnaisen perinnekerääjä H. W. Claudelinin kirja **Talas-Eera, Kainuun voimamiesten kuningas**, kronikoi Paltamossa 1800-luvun loppupuolella vaikuttaneen nimikkohahmonsa luonnotonta väkevyyttä.

Hyrnsalmen kirkonkylällä asuva **Lauri Jalkanen** teki elämäntyönsä Ylä-Kainuun metsänhoitoyhdistyksen metsäneuvojana. Tehtävässään Jalkanen oppi tuntemaan Ylä-Kainuun talousmetsät ja yleisen maantieteen niin hyvin, että hän ei ole voinut välttyä muutamalta kohtaamiselta selittämättömienkin ilmiöiden kanssa. Jalkanen ei ole kuitenkaan metelöinyt kokemuksistaan, vaan arvelee heikkojen hetkien kuuluvan jokaiselle.

1500-luvun loppupuolella 10 vuoden ajan noituutta vastaan taistellut ranskalainen magistraatti Nicholas Remy kirjoitti kokemuksistaan alan auktoriteetiksi muodostuneen teoksen **Demonolatrieiae libri tres**. Yli 900 ihmistä kuolemaan tuominut Remy käytti kirjansa aineistona oikeudenkäyntipöytäkirjoja, jotka hän hävitti kirjoitustyönsä lopuksi.

Reino "Robbe" Hannuksela on keski-ikäinen suomussalmelainen salametsästäjä. Hän on joskus ollut "Lapin-jahdissa" poroja varastamassa, salakuljetanut Raamattuja neuvostojen maahan (ja tupakkaa takaisin) ja ylipäätään elänyt varsin värikästä elämää. Nyt Robbe on nähnyt jotain, mistä hän ei uskalla puhua ainakaan poliisille.

Kansakouluntarkastaja **Oskar Andreas Ferdinand Lönnbohm** (s. 1856) oli myös perinnemies, jonka vimmaiset keräysmatkat suuntautuivat Kainuu lähtökohtanaan laajenevana spiraalina Lappiin, Viroon ja viimein Siperiaan. Runoilija Eino Leino ei koskaan saanut Matti Halmetta (nuori kirjastotieteilijä, joka oli vastuussa SKS:n lahjoituskirjastosta) luovuttamaan Antti-veljensä jälkeenjääneitä papereita hävitettäväksi.

Liisa Ojanperä on puolankalainen pyhäkoulunopettaja ja kirjastonhoitaja, joka tuntee paljon kyläläisiä ja kuulee heidän huoliaan. Hänen pidetty asemansa perustuu luottamukseen, mutta ehkä Liisa suostuu paljastamaan salaisuutensa oikeasta syystä häntä lähestyvälle tutkijalle.

Alankomaalainen lääkäri **Johann Weyer** kirjoitti 1500-luvun jälkipuolella useita (latinalaisia) teoksia myös demonologiasta ja noitavainoista. Monista aikalaisistaan poiketen hän selitti koulimattoman maarahvaan parissa esiintyvän noituuden mielenvikaisuutena paholaisen vaikutuksen sijasta; ironi-

sesti Weyer oli myös itse demonologi, joka uskoi kykynsä kutsua paholaisia tekemään tahtonsa mukaan.

Ristijärvellä asuva **Anna (Sidorova) Juutinen** on adoptoitu Suomeen 1990-luvulla. Anna on intohimoinen valokuvaaja, mutta ammatillisesti päämäärätön, levoton ja epävarma; häntä vaivaavat puoliksi unohdetut lapsuuden muistot Vienan Karjalan syrjäisistä metsistä.

Elias Lönnrot on ensimmäinen ja suurin kainuulaisen perinteen kerääjä. Lönnrotin keräystyön rahoitti SKS, jonka perustajajäsen Lönnrot oli. 1930-luvun kansallismielisessä ilmastossa oli luonnollista, että virallista Lönnrot-kuvaa rikkovat osat hänen kirjeenvaihtoaan ja jotkin varhaiset omakustannejulkaisut siirrettiin perustettavan Julenius-arkiston suojiin.

Kajaanilainen toimittaja-harjoittelija **Leena Jaatinen** on Kainuun Sanomien toimituksessa ainoa, joka on huomannut, mitä Ylä-Kainuussa on tapahtumassa. Leena on romanttinen luonne ja siksi tuntee kainuulaista perinnekulttuuria tavanomaista enemmän.

Noitavainot ajoittuivat Ruotsin valtakunnassa 1600-luvun jälkipuoliskolle. Aiheesta on paljon hajanaista historiallista aineistoa oikeudenkäyntipöytäkirjojen ja aikalaiskuvausten muodossa. Turun piispa Johannes Gezelius rohkaisi vainoja Suomessa.

Edesmennyt Julenius-arkiston tutkija **Rainer Konttinen** paneutui pääosan 1940-luvulla alkaneesta urastaan suomalais-ugrilaisen loitsulaulun teknisiin yksityiskohtiin. Hänen pääteoksensa *Doolinen kurkkulaulu ja sopotus* (1955) koostuu yli 500 tunnista valikoituja magneettinauhoja ja käsikirjoituksesta, joka hahmottelee teoriaa suomalaisen loitsuperinteen yhteyksistä Keski-Aasian ylänköjen paimentolaisten samankaltaiseen loitsukulttuuriin. Teos on muodollisesta julkaisemattomuudestaan huolimatta maailman perinpohjaisin tutkielma doolilisesta messusta.

Oulun yliopiston tutkija **Maija Harvasalo** on seurannut kainuulaista kansankulttuuria jo kohta 50 vuotta, siitä lähtien kun osallistui nuorena tyttönä Kajaanin linnan 300-vuotisjuhliin vuonna 1966. Hänelle perinne on vain harrastus (Harvasalon varsinainen tutkimusala on informaatiotiede), mutta juuri kenelläkään ei ole samanlaista yleisnäkemystä erityisesti uuteen kainuulaiseen kansanperinteeseen.

Esko Jalkanen (1921-2007) oli vanhaa kansanperinnettä New Age -hengessä modernisoinut metsänhoitaja, luonnontutkija ja mystikko, jolla on edelleen aktiivisia opetuslapsia siellä sun täällä ympäri Suomea. Julenius-arkiston tietämyksen nojalla Jalkasen opetus pääosin täsmää vanhojen lähteiden kanssa, mutta kukaan ei tiedä, kuinka ja miksi hän on jatkanut toimintaansa läpi Suuren Hiljaisuuden. Todisteita toimivista perinnemetelmistä (se on, noituudesta) ei ole, mutta Jalkasen kolmiosainen suurteos **Uusi ajatus löytyy luonnosta** selvittää perinpohjaisesti tämän modernin samaanin ajatusmaailmaa ja kulttuuriteknologiaa.

Lisättyjä sekundaarilähteitä:

Julkinen asiakirja, vapaasti kopioitava.

Lähteitä ja innoitusta

JULENIUS-ARKISTON TUTKIJAT on kirjoitettu tietoisesti löyhästi, niin että pelaajat voivat tuoda siihen omaa kirjallista innoitustaan ja viedä pelin tapahtumia erilaisiin suuntiin. Pelin perusinnoitus on ajatus kahden itselleni rakkaan genren yhteentörmäyksestä: mitä tapahtuu, kun perinnefantasia kohtaa salaliittokauhun mysteeritrillerin? Modernit perinteentutkijat kohtaavat pelissä tuntemattoman, salaisen maailmanjärjestyksen, joka avautuu vasta pelaamisen prosessin myötä. Tässä maailmojen kohtamisessa on tilaa mytologian politisoitumiselle, historiallisten mysteerien kehittelylle ja ratkaisemiselle ja myöskin sille mahdollisuudelle, että pelimme ei sijoitukaan fantasian maailmaan, vaan kaikelle kokemallemme on aivan luonnollinenkin selitys. Perinteinen fantasiakirjallisuus ei sisällä tätä epävarmuuden elementtiä, vaan sinulle luvataan jo kirjaa avatessa että kyllä, tämän teoksen kanssa sinulla on lupa unelmoida. Ei näin Juleniuksen maailmassa, jossa julmat kanssapelaajat täytyy houkutella hienovaraisesti syleilemään yliluonnollista kokemusta.

Jätin peliä kirjoittaessani tietoisesti esimerkkien ja taustamateriaalin määrän äärimmäisen vähäiseksi, jotta teksti olisi kevyt lukea ja se ei veisi kohtuuttomasti tilaa Korpimuseon sivuilla. Tämän vuoksi on kenties syytä olla tässä äärimmäisen selkeä ja suora: vaikka pelin teksti leikitteleekin virastokielen ja

arkisen, suomalaiselle estetiikalle ominaisen hillityn arkipäiväisyyden kanssa, niin tämä ei missään tapauksessa tarkoita, ett-eikö Juleniusta pelatessa peliin pitäisi tuoda jänniä, siistejä, populaarikulttuurillisia ja toimintaseikkailullisia elementtejä. Ovet ovat auki Julenius-arkiston tulkitsemiselle sellaisena reppanana säätiöbyrokratian umpisuolena, jossa duunarit odottavat seuraavaa kahvitaukoa, mutta se ei ole ainoa vaihtoehto. Meillä on lupa kuvitella hyperpäteviä sankareita, synkkiä okkultistisia salaisuuksia ja mustavalkoisia seikkailukertomuksia myös koto-Suomen saloille, siitä huolimatta että olemme tottuneet näkemään tätä kuvastoa enemmänkin maailman turuille sijoit-tuvassa ulkomaisessa tarinankerronnassa. Pidä mahdollisuudet avoinna ja nauti hedelmällisestä epävarmuudesta pelin tyyli-lajiin suhteen; anna totuuden selvitä vasta pelin aikana, sen sijaan että muodostat voimakkaan ennakkokäsityksen siitä, millainen Juleniuksen maailma on.

Voisin suositella lukijalle joitakin lähteitä jotka soveltuvat hyvin Julenius-pelin taustamateriaaliksi ja innoitukseksi, sekä selventämään että minkä tyyllisen sisällön ajattelen sopivan peliin. Jos pelin materiaalit ovat tähän mennessä lähinnä hämmentäneet, etkä hahmota että miksi koen tämän pelin asetel-man ylipäätään kiinnostavaksi, niin tutustu seuraaviin teoksiin, muistaen että tärkein kysymykseni Juleniusta suunnitellessa on ollut: miltä se näyttäisi, jos tämän tyyppisiä tarinoita kertoisi suomalaisessa miljöössä?

Salaiset kansiot (1993) on tunnettu televisiosarja 1990-luvulta jonka tarinat ovat hyvin Julenius-henkisiä. Sarja seuraa kahden FBI-agentin pyrkimyksiä selvittää mikä on totta ja mikä valhetta paranormaalien maailmassa. Toinen päähenkilöistä on Shamaani ja toinen Akateemikko, mikä vastakkainasettelu on koko sarjan peruskivi.

Elokuvan puolella erityisesti psykologinen kauhuelokuva ja mysteeritrilleri ovat genrejä, joissa näkee samanlaista ambivalenttia yliluonnollista ja myös paranormaalien tutkimuksen käytäntöjä. **The Blair Witch Project** (1999) on elokuva jossa tutkimusryhmä pohjustaa itse tutkimusretkeään kirjallisuus- ja haastattelututkimuksin; itse retki päättyy ahdistavalla tavalla kun retkikunta eksyy metsään ja kohtaa sen minkä uskottiin jo unohtuneen historian hämäriin.

Mothman Prophecies (2002) on myös elokuva jossa yliluonnollisen asteen keskeinen jännitystekijä: mikä on hulluutta, mikä on maagista? Elokuva niveltyy myös vahvasti tähän koko moderniin uusikumman kulttuuriin, jossa vanhat ja uudet maagiset tarina-aiheet saavat uutta uskottavuutta ja ajankohtaisuutta.

Kirjallisuudessa tällainen modernin ja fantastisen kohtaamisen käsittely elää ja voi hyvin. Esimerkiksi Charles Strossin **The Atrocity Archives** (2004) kertoo osuvasti Julenius-arkiston kaltaisen turvallisuusorganisaation toiminnasta. Romaani viittaa myös hyvin taaksepäin pulp-kirjallisuuden aikakaudelle: moderni tapa käsitellä maagista kokemusta kirjallisuudessa perustuu pitkälti H.P. Lovecraftin ja kollegojen työhön.

Roolipelien puolesta selkeästi tärkein innoittaja ja esikuva pelille on tietenkin Sandy Petersenin **Cthulhun kutsu** (1981) ja erityisesti sen käänteentekevä lähdeteos **Delta Green** (1997), jonka esikuvaa modernina mysteeritrillerinä ei voi ohittaa yleisemminkään kirjallisuuden kannalta. Julenius on pitkälti avoin, pelinjohtajaton ja Suomeen sijoittuva otos samasta aihepiiristä.

Muita vaikuttavia roolipelejä, jotka sivuavat tätä genreä ja tarjoavat paljon ideoita, ovat **JAGS Wonderland** (2005) ja **Unknown Armies** (1998). Edellinen painottuu enemmän kauhun, jälkimmäinen fantasian puoleen, mutta molemmat sitoutuvat Juleniusen tavoin arkisen ja fantastisen välisen kohtaamisen jännitteeseen, joka koetaan vaikeaksi haasteeksi. Julenius-aineistoa ja KORPIMUSEOTA voi aivan hyvin käyttää lähdeaineistona myös näihin roolipeleihin!

Museoviraston ylläpitämä **Muinaisjäännösrekisteri** [www-osoitteessa **kulttuuriymparisto.nba.fi**](http://www.kulttuuriymparisto.nba.fi) tarjoaa Julenius-päätutkijalle oivan toisiolähteen mahdollisista perinneretkikohteista. Rekisteri on jaettu paikkakunnittain ja kattaa koko Suomen, joten Julenius-arkiston ei tarvitse rajoittaa tutkimuksiaan vain Ylä-Kainuuseen.

Muita Internet-lähteitä sopivien matkakohteiden löytämiseksi voi hakea hakukoneilla, esimerkiksi hakusanoilla ”perinnetatkailu” ja ”kulttuurimatkailu”.

△